

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.5.55>**Сергій Шульгін,***аспірант кафедри кримінального права та правосуддя
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука*

ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛІВ КОНТРРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті проведено аналіз використання матеріалів контррозвідальної діяльності як доказів у кримінальному провадженні як на стадії досудового розслідування, так і на стадії судового розгляду.

В ході проведеного дослідження встановлено, що слідчі, прокурори на підставі ст. 99 КПК України використовують у доказуванні матеріали контррозвідальної діяльності. Іншою є ситуація з такими доказами на стадії судового розгляду, де одні суди (як правило першої інстанції) визнають такі докази допустимими, інші ж ні.

На підтвердження власної позиції наведено посилання на рішення судів першої та касаційної інстанції. Причому Верховний Суд сформував правову позицію, за якою матеріали контррозвідальної діяльності можуть використовуватись як докази у кримінальному провадженні.

Доведено, що матеріали контррозвідальної діяльності після здійснення їх розсекречування (зняття грифу секретності) можуть бути підставою для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань згідно зі ст. 214 КПК України та початку досудового розслідування. Слідчий, прокурор можуть також витребувати матеріали контррозвідальної діяльності у відповідних оперативних підрозділів у порядку ст. 93 КПК України та долучити до матеріалів кримінального провадження.

Обгрунтовано висновок, що положення КПК України не поширюються на порядок взяття контррозвідальних заходів, у зв'язку з чим є неправильним їх ототожнення з негласними слідчими (розшуковими) діями.

Вважаємо, що на результати контррозвідальної діяльності не поширюються вимоги ст. 253 КПК України щодо обов'язку слідчого, прокурора здійснити повідомлення особи, конституційні права якої були обмежені у зв'язку зі взяттям відповідних заходів.

Крім того, матеріали контррозвідальної діяльності не потребують додаткового дозволу слідчого судді на їх використання у кримінальному провадженні за правилами ч. 1 ст. 257 КПК України.

Звернено увагу на те, що матеріали контррозвідальної діяльності повною мірою відповідають вимогам, що висуваються ст. 99 КПК України до документів, а за умов дотримання врегульованого законом взяття відповідних заходів можуть використовуватись як докази у кримінальному провадженні.

Ключові слова: належність доказів, негласні слідчі (розшукові) дії, контррозвідальна діяльність, оперативно-розшукова діяльність, документи у кримінальному провадженні.

Постановка проблеми. Новітня історія України є досить бурхливою. За останні шість років наша держава пережила найсильніші потрясіння, яких вона не знала від початку своєї незалежності. Особливо складним був 2014 рік, у який на території Донецької та Луганської областей розпочалась війна. Як показало життя, Україна до цієї війни виявилась абсолютно не готовою. Не були підготовлені ані силові органи, ані законодавство.

Задля якнайшвидшого створення умов для діяльності правоохоронних органів щодо протидії терористичній діяльності законодавець нашвидкуруч вносив зміни до законо-

давства, практика застосування якого, якщо була неефективною, то суперечила іншим законодавчим приписам.

Через швидкоплинність подій, що відбувались у зазначених регіонах, а також фактичну паралізацію роботи органів досудового розслідування задля документування терористичної діяльності учасників терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР» оперативні підрозділи Служби безпеки України (далі – СБУ) вживали необхідних контррозвідальних заходів.

Як показала практика, здійснення контррозвідальної діяльності (далі – КРД)

є ефективним засобом отримання доказів про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зокрема щодо злочинів проти основ національної безпеки, злочинів терористичної спрямованості, а також злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

За період проведення Операції об'єднаних сил (до 30 квітня 2018 року – Антитерористичної операції) на території Донецької та Луганської областей оперативними підрозділами СБУ отримано значну кількість матеріалів КРД, спрямованих до органів досудового розслідування, які були використані в доказуванні у кримінальних провадженнях, однак через недосконалість законодавства виникли проблеми з використанням цих матеріалів як доказів у кримінальному провадженні.

Основу негласних заходів у кримінальному провадженні складають негласні слідчі (розшукові) дії (далі – НСРД), проблемним питанням яких присвятили свої праці Ю.Ю. Бражнік, О.М. Дроздов, С.С. Кудінов, О.Г. Шило та інші вчені. Також науковці, зокрема О.А. Білічак, В.Д. Пчолкін, О.П. Снігерьев, А.М. Титов, досліджували проблемні питання використання у доказуванні матеріалів ОРД. Проблема дослідження контррозвідальної діяльності в Україні приділили значну увагу А.В. Ватраль, А.А. Венедіктов, М.А. Погорецький, Є.Д. Скулиш, О.В. Шамара, О.М. Юрченко та інші науковці. Більшість таких досліджень містить грифи обмеження з огляду на специфіку та методи вжиття відповідних заходів, що є абсолютно логічним. Водночас на теоретичному рівні дослідження використання матеріалів КРД як доказів у кримінальному провадженні відсутні.

Метою статті є здійснення аналізу практики використання органами досудового розслідування та судами як доказів матеріалів КРД, проблем, які з цим пов'язані, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення національного законодавства для усунення проблем у правозастосуванні.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, згідно з ч. 1 ст. 9 Закону України «Про контррозвідальну діяльність», відомості про організацію, плани, зміст, форми, методи, засоби, фінансування та матеріально-технічне забезпечення, *результати контррозвідальної діяльності* (курсив мій – С. Ш.) становлять державну таємницю; відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 8 «Про державну таємницю», до державної таємниці у порядку, встановленому цим Законом, належить інформація

у сфері державної безпеки та охорони правопорядку про засоби, зміст, плани, організацію, фінансування та матеріально-технічне забезпечення, форми, методи *і результати* (курсив мій – С. Ш.) оперативно-розшукової, розвідальної і контррозвідальної діяльності.

Отже, перш ніж вирішувати питання про використання як доказів матеріалів КРД, необхідно здійснити їх розтаєнення (зняття грифу секретності).

Виникає логічне питання, до якого процесуального джерела доказів слід віднести матеріали контррозвідальної діяльності.

Відповідно до ч. 2 ст. 84 КПК України процесуальними джерелами доказів є показання, речові докази, документи, висновки експертів. Аналізуючи види процесуальних джерел доказів, вважаємо, що матеріали контррозвідальної діяльності найбільш повно підпадають під поняття документів.

Згідно з ч. 1 ст. 99 КПК України документом є спеціально створений задля збереження інформації матеріальний об'єкт, який містить зафіксовані за допомогою письмових знаків, звуку, зображення тощо відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження.

За таких обставин матеріали КРД повною мірою підпадають під поняття документів та можуть бути використані як докази у кримінальному провадженні. Таку ж думку підтримали всі 10 опитаних нами прокурорів Департаменту нагляду у кримінальних провадженнях щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту Офісу Генерального прокурора.

Водночас у ч. 2 ст. 99 КПК України визначено, що матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» за умови відповідності вимогам цієї статті, є документами та можуть використовуватися в кримінальному провадженні як докази.

Законодавець визначає за можливе використання як доказів (документи) матеріали, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», у яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб. Згідно з ч. 1 ст. 2 зазначеного Закону оперативно-розшукова діяльність (далі – ОРД) – це система гласних і негласних пошукових, розвідальних та *контррозвідальних заходів* (курсив мій – С. Ш.), вжиття яких відбувається із застосуванням оперативних та оперативно-

технічних засобів. У п. 1 ч. 2 ст. 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» визначено, що для виконання визначених законом завдань та за наявності підстав, передбачених ст. 6 цього Закону, в ході контррозвідувальної діяльності органи, підрозділи та співробітники СБУ мають право здійснювати контррозвідувальний пошук, вживати *оперативно-розшукових заходів* (курсив мій – С. Ш.) з використанням оперативних та оперативно-технічних сил і засобів, опитувати осіб за їх згодою, використовувати їх добровільну допомогу.

Наведені положення обох Законів яскраво свідчать про те, що вони є взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими. Приєднуємось до висловленої в науці думки про те, що разом з ОРД законодавством України було врегульовано інший вид діяльності у сфері забезпечення державної безпеки, а саме контррозвідувальну діяльність. У 1992 році Законом України «Про Службу безпеки України» детально висвітлено завдання специфічного виду діяльності, покладеного на СБУ, під якою розуміється КРД, проте її поняття та організаційні основи не були визначені. Більш того, власне термін «контррозвідувальна діяльність» не використовувався. Замість цього певні норми Закону України «Про Службу безпеки України» були відсилочними на відповідні норми у Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність». Таким чином, на певному етапі розвитку й становлення системи правового регулювання забезпечення державної безпеки законодавчо було врегульовано порядок здійснення відповідних прав та обов'язків згідно із Законами України «Про оперативно-розшукову діяльність» та «Про Службу безпеки України», механізм роботи за оперативно-розшуковими справами в інтересах контррозвідки. Водночас особливості правових основ роботи за оперативно-розшуковими справами (обмежений строк ведення оперативно-розшукових справ, їх спрямованість на виявлення та попередження саме злочинів, що не є першочерговими й характерними для контррозвідки) значно ускладнювали виконання покладених на СБУ завдань у сфері забезпечення державної безпеки [3, с. 134].

У практиці органів досудового розслідування матеріали КРД перш за все слугували підставою для початку досудового розслідування згідно зі ст. 214 КПК України. Неподібною є випадки використання таких матеріалів в уже розпочатих кримінальних провадженнях, зокрема, шляхом витребування слідчим, прокурором у відповідних оперативних підрозділах матеріалів КРД в порядку ст. 93 КПК України.

Водночас у провадженні слідчих Головного слідчого управління Служби безпеки України (до 20 листопада 2019 року також слідчих Головної військової прокуратури Генеральної прокуратури України) перебувають так звані літерні провадження, які є досить об'ємними, у яких, окрім іншого, досліджуються обставини створення та діяльності терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР». Направлені оперативними підрозділами матеріали контррозвідувальної діяльності, що стосуються обставин, які досліджуються в цих кримінальних провадженнях, приєднувались до них. За наявності підстав, передбачених ч. 1 ст. 276 КПК України, відповідній особі (особам) повідомлялось про підозру, а матеріали щодо неї виділялись в окреме провадження.

За таких обставин слідчі та прокурори використовують матеріали контррозвідувальної діяльності як докази у кримінальному провадженні на підставі ст. 99 КПК України. З огляду на викладене заслуговує на підтримку думка А.А. Венедіктова про те, що результати цих заходів повинні мати відповідну форму, аби їх можна було використати для початку кримінального провадження, забезпечення кримінального процесуального доказування (як докази відповідно до ч. 4 ст. 99 КПК України, а також для прийняття процесуальних рішень слідчим, прокурором) [1, с. 15].

Інша ситуація має місце під час використання цих доказів у судах. Зокрема, вироком Орджонікідзевського районного суду міста Маріуполя Донецької області від 27 жовтня 2017 року (справа № 221/2362/15-к) визнано недопустимим доказом протокол за результатами вжиття негласного розшукового заходу, складеного на підставі п. 6 ч. 2 ст. 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність», ч. 3 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» з долученим до нього оптичним диском, оскільки наведені положення Законів дають право здійснювати відповідні заходи, виключаючи мету попередження, своєчасного виявлення й припинення розвідувальних, терористичних та інших посягань на державну безпеку України, отримання інформації в інтересах контррозвідки, тоді як за положеннями ст. ст. 223, 246 КПК України слідчі (розшукові) дії є діями, спрямованими на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні [4].

Вироком Селидівського міського суду Донецької області від 7 лютого 2017 року (справа № 237/951/16-к) визнано недопустимим доказом протокол за результатами

вжиття негласного розшукового заходу за контррозвідальною справою (зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж), складений на підставі ч. 3 ст. 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», ч. 1 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», оскільки стороною обвинувачення не надано доказів законності вжиття негласного розшукового заходу, а лише міститься посилання на ухвалу слідчого судді апеляційного суду, сама ж ухвала суду не надана.

Крім того, суд зазначив, що протокол за результатами вжиття негласного розшукового заходу разом з доданим до нього оптичним диском в порушення вимог ч. 3 ст. 252, ч. 2 ст. 257 КПК України протягом 24 годин з моменту припинення негласної розшукової дії не був переданий прокурору. Цей протокол з оптичним диском, як й інші додатки до повідомлення про протиправне діяння, що містить ознаки злочину, був надісланий до т. в. о. начальника УСБУ у Донецькій області. Також суд визнав порушенням вимог ст. 253 КПК України неповідомлення підозрюваного як особу, конституційні права якої були обмежені, про факт і результати негласної розшукової дії [5].

З обох наведених випадків вбачається, що суди, окрім посилання на вищезазначені Закони, додатково посилаються на положення КПК України, ототожнюючи матеріали КРД з НСРД, що, на наш погляд, є неправильним. З огляду на викладене слушною є висловлена в науці думка про те, що чинним законодавством взагалі не визначено поняття «контррозвідальні заходи», тому не можна однозначно ставитися до твердження про те, що оперативно-розшукова діяльність включає також контррозвідальну діяльність [3, с. 131]. Також суди варто віднести процесуальну діяльність з проведення НСРД. Варто погодитись з М.А. Погорєцьким, який зазначає, що під час аналізування норм цього Закону вбачається намагання законодавця охопити різні види діяльності, яким притаманні лише деякі спільні риси і які тільки з урахуванням історико-політичного фактору, але без достатнього наукового обґрунтування опинилися в одному режимі правового регулювання, що породило численні проблеми в діяльності оперативних підрозділів [2, с. 25].

Водночас протилежну позицію, яка, на нашу думку, є правильною, висловлено у вирокі Красноармійського міськрайонного суду Донецької області від 9 червня 2017 року (справа № 235/7057/15-К). Визнаючи допустимим доказом протокол за результатами вжиття негласного розшукового заходу, суду

зазначив, що під час судового розгляду суду не надані ухвали слідчого судді, на підставі яких були проведені негласні розшукові дії, на що вказувала сторона захисту, але ці ухвали мають гриф «цілком таємно», а тому не можуть бути долучені до матеріалів кримінального провадження без зняття грифу секретності.

Оцінюючи зазначений доказ, а саме збереження грифу «цілком таємно», маємо виходити як із національного законодавства, так і з рішення Європейського суду з прав людини, а саме позиції, викладеній у Рішенні «Мірілашвілі проти Росії» від 11 грудня 2008 року, в якому зазначено, що суди повинні перевіряти, чи були причини збереження в таємниці документів відповідними та достатніми. Коли документальні докази скриваються з міркувань «національної безпеки», суд застосовує менш суворі норми. Крім того, в Рішенні вказано на зацікавленість сторони захисту в розкритті документів із суспільним інтересом зі збереженням їх у таємниці, а також на важливість не розкриття сторони захисту [6].

З огляду на положення ч. 1 ст. 257 КПК України про те, що якщо в результаті проведення НСРД виявлено ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується у цьому кримінальному провадженні, то отримана інформація може бути використана в іншому кримінальному провадженні тільки на підставі ухвали слідчого судді, виникає питання, чи можливе використання матеріалів КРД у кримінальному провадженні без відповідного дозволу слідчого судді, оскільки такі матеріали проводилися за межами досудового розслідування взагалі.

Так, у вирокі Краматорського міського суду Донецької області від 10 червня 2016 року (справа № 234/16050/15-к) суд, визнаючи допустимим доказом протокол за результатами вжиття негласних розшукових заходів, зазначив, що дозвіл на використання цього доказу у кримінальному провадженні надано ухвалою апеляційного суду [7].

Вважаємо, що приписи ст. 257 КПК України не поширюються на матеріали КРД, а тому відповідного дозволу на їх використання у кримінальному провадженні не потрібно.

Аналогічну правову позицію щодо цього висловив Верховний Суд, який у Постанові від 15 лютого 2018 року (справа № 239/621/15-к) зазначив, що посилання захисту на порушення ст. 257 КПК України щодо того, що інформація, отримана в результаті проведення НСРД без ухвали слідчого судді, постановленої за результатами розгляду відповідного клопотання про-

курора, є необґрунтованим, оскільки такі дії проводились на підставі ст. 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», ст. ст. 1, 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» та ухвали голови апеляційного суду [8]. Про послідовність правових позицій Верховного Суду щодо цього свідчить також Постанова від 3 березня 2020 року (справа № 221/2901/15-к), у якій зазначено, що, згідно з матеріалами кримінального провадження, сторона захисту на стадіях судового та апеляційного розгляду не висловлювала застережень про недопустимість фактичних даних, отриманих у результаті НСРД, через не відкриття процесуальних документів, які слугували підставою для вжиття цих заходів, не вказувала на порушення у зв'язку з цим прав підозрюваного, не ставила питання про необхідність розсекречування документів та надання до них доступу, не заперечувала факту здійснення НСРД на підставі, зокрема, Ухвали заступника голови Апеляційного суду м. Києва від 15 жовтня 2014 року про надання дозволу на зняття інформації з каналів зв'язку.

В період вчинення засудженим злочину існувала реальна терористична загроза, а тому для її подолання та збереження територіальної цілісності України 14 квітня 2014 року було введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України (таємне) про відповідні невідкладні заходи, які реалізовувались і через положення Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» зі змінами до нього [9].

У Постанові від 5 липня 2018 року (справа № 234/11703/15-к) Верховний Суд, здійснивши комплексний аналіз положень ст. ст. 6–7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» та ст. ст. 8, 10 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», визнав за можливе використання у доказуванні матеріалів, отриманих у ході здійснення контррозвідувальної діяльності [10].

Вважаємо, що посилання на судову практику в цьому контексті є недостатнім, оскільки, відповідно до п. 14 ч. 1 ст. 92 Конституції України, виключно законами України визначаються судоустрій, судочинство, організація й діяльність прокуратури, органів досудового розслідування, засади організації та діяльності адвокатури. При цьому варто відзначити, що 10 березня 2020 року за реєстраційним № 3196 у Верховній Раді України зареєстровано Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо вдосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України, внесений Президентом України [11]. Також цим Зако-

ном пропонується внести відповідні зміни до КПК України та вищезазначених законів. Вважаємо, що цим законопроектом необхідно доповнити ст. 99 КПК України щодо використання як доказів матеріалів, які зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про контррозвідувальну діяльність».

Висновки

За результатами проведеного нами дослідження вважаємо, що матеріали КРД можуть бути як підставою для початку досудового розслідування згідно зі ст. 214 КПК України, так і долученими до вже розпочатого кримінального провадження, зокрема, шляхом витребування слідчим, прокурором у відповідних оперативних підрозділів матеріалів КРД в порядку ст. 93 КПК України.

Оскільки порядок проведення КРД не регулюється положеннями КПК України, вважаємо, що на результати їх проведення не поширюються вимоги ст. 253 КПК України щодо повідомлення особи, конституційні права якої були обмежені, про факт і результати відповідного заходу, а також положення ч. 1 ст. 257 КПК України про можливість використання матеріалів КРД у доказуванні тільки за умови відповідного дозволу слідчого судді апеляційного суду.

Матеріали КРД повною мірою відповідають вимогам, що висуваються ст. 99 КПК України до документів, а за умови дотримання врегульованого законом вжиття відповідних заходів можуть використовуватись як докази у кримінальному провадженні.

Абзац 2 ч. 2 ст. 99 КПК України пропонуємо викласти в такій редакції: «Матеріали, в яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб та груп осіб, зібрані оперативними підрозділами з дотриманням вимог Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», а також Закону України «Про контррозвідувальну діяльність», за умови відповідності вимогам цієї статті є документами та можуть використовуватись в кримінальному провадженні як докази».

Список використаних джерел:

1. Венедіктов А.А. Використання результатів розвідувальних заходів оперативних підрозділів національної поліції. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С. 11–16.
2. Погорецький М.А. Співвідношення оперативно-розшукової, контррозвідувальної, розвідувальної та кримінально-розвідувальної діяльності. *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

(м. Одеса, 29 квітня 2016 року). Одеса : ОДУВС, 2016. С. 24–25.

3. Юрченко О.М., Скулиш Є.Д., Шамара О.В. Розвиток правової системи розвідувальної, контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності в Україні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 10. С. 129–138.

4. Вирок Орджонікідзевського районного суду міста Маріуполя Донецької області від 27 жовтня 2017 року (справа № 221/2362/15-к). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69780471> (дата звернення: 14.04.2020).

5. Вирок Селидівського міського суду Донецької області від 7 лютого 2017 року (справа № 237/951/16-к). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/64564716> (дата звернення: 14.04.2020).

6. Вирок Красноармійського міськрайонного суду Донецької області від 9 червня 2017 року (справа № 235/7057/15-К). URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/67016852> (дата звернення: 14.04.2020).

7. Вирок Краматорського міського суду Донецької області від 10 червня 2016 року (справа № 234/16050/15-к) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/58449826> (дата звернення: 16.04.2020).

8. Постанова Верховного Суду від 15 лютого 2018 року (справа № 239/621/15-к) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72269232> (дата звернення: 14.04.2020).

9. Постанова Верховного Суду від 3 березня 2020 року (справа № 221/2901/15-к) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88016662> (дата звернення: 14.04.2020).

10. Постанова Верховного Суду від 5 липня 2018 року (справа № 234/11703/15-к) URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/75215506> (дата звернення: 14.04.2020).

11. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Службу безпеки України» щодо удосконалення організаційно-правових засад діяльності Служби безпеки України. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=68347 (дата звернення: 20.04.2020).

The article analyzes the use of counterintelligence materials as evidence in criminal proceedings at both the pre-trial and judicial stages.

In the course of the study it was found that investigators, prosecutors on the basis of Art. 99 of the CPC of Ukraine use counter-intelligence activities in their evidence. The other situation is with such evidence at the stage of trial, where some courts (first instance) admit such evidence admissible and others do not.

In support of its position, reference is made to the decisions of the courts of first instance and cassation. In doing so, the Supreme Court has formulated a legal position under which counter-intelligence activities can be used as evidence in criminal proceedings.

It has been proved that counterintelligence materials after their declassification (knowledge of secrecy mark) can be the basis for entering information in the Unified Register of Pre-trial Investigations according to Art. 214 of the CPC of Ukraine and the beginning of the pre-trial investigation. The investigator, the prosecutor may also require counter-intelligence activities in the relevant operational units in accordance with Art. 93 of the CPC of Ukraine and attach to the materials of criminal proceedings.

It is justified that the provisions of the CPC of Ukraine do not apply to the procedure of counter-intelligence activities, and therefore their identification with the unspoken investigative (search) actions is incorrect.

We believe that the requirements of Art. 253 of the CPC of Ukraine regarding the duty of the prosecutor to give notice of a person whose constitutional rights were restricted in connection with the implementation of the relevant measures.

In addition, the materials of counterintelligence do not require additional permission of the investigating judge to use them in criminal proceedings under the rules of Part 1 of Art. 257 of the CPC of Ukraine.

It is noted that counterintelligence activities fully meet the requirements of Art. 99 of the Criminal Procedure Code of Ukraine to the documents and subject to compliance with the law regulated by the relevant measures can be used as evidence in criminal proceedings.

Key words: adherence of evidence, unspoken investigators (investigative) actions, counter-intelligence activity, operative-search activity, documents in criminal proceedings.

